Lietas Nr. 142270512
Lietas arhīva Nr. 1-0994-13/18

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 8.novembrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese A.Zariņa,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Nosaukums ” pārstāvei D.B., cietušajai personai M.P., Rīgas domes Administratīvās komisijas pārstāvim A.P., kā arī Rīgas pilsētas Īres valdes pārstāvei B.Dz.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Nosaukums ” (reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/) sūdzības par Rīgas domes Administratīvās komisijas 2012.gada 3.aprīļa lēmuma Nr.D57 12-15 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr.CB013030) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes Īres valde 2012.gada 16.martā sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.CB013030 par to, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Nosaukums ” (turpmāk – sūdzības iesniedzēja) /adrese/, 2012.gada 1.februārī plkst.10.00 un 2012.gada 22.februārī plkst.10.00 īrniecei M.P. nebija nodrošinājusi pamatpakalpojumus – apkuri, auksto ūdeni un kanalizāciju. Protokolā norādīts, ka sūdzības iesniedzēja nav ievērojusi likuma „Par dzīvojamo telpu īri” $11.^3$ pantu, līdz ar to pārkāpusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $150.^3$pantu.

[2] Ar Rīgas domes Administratīvās komisijas 2012.gada 3.aprīļa lēmumu Nr.D57 12-15 sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības, un tai uzlikts naudas sods Ls 5000.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pārkāpumu pierāda lietā esošie materiāli un rakstveida paskaidrojumi. Sūdzības iesniedzējai ir pienākums gādāt, lai īrnieku īrētajos dzīvokļos esošās inženierkomunikācijas būtu tehniskā kārtībā un ar tām būtu iespējams nodrošināt pamatpakalpojumu saņemšanu īrētās telpās. Alternatīva apkures vai cita pamatpakalpojumu nodrošināšana nevar kalpot par situācijas risinājumu ilgtermiņā. Atbildību mīkstinoši apstākļi nav konstatēti, ir konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis – gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona jau administratīvi sodīta.

[3] 2012.gada 26.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemta sūdzības iesniedzējas sūdzība par pārsūdzēto lēmumu.Sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Tā kā ēkas /adrese/, siltummezgla darbības atjaunošanai nepieciešamo izmaksu apjoms un ēkas centrālās apkures sistēmas izbūves izmaksas ir ļoti augstas, sūdzības iesniedzēja īrniekiem piedāvāja divus variantus – vai nu finansiāli piedalīties remontdarbu izmaksu segšanā proporcionāli izīrētās dzīvojamās telpas platībai, vai arī lietot alternatīvus apkures veidus (piemēram, eļļas radiatorus, elektriskos konvektorus u.c.), samazinot ikmēneša īres maksu. Īrnieki izvēlējās finansiāli nepiedalīties remontdarbu izmaksu segšanā, tāpēc apkures sezonas laikā sūdzības iesniedzēja īrniekiem samazināja īres maksu par 50%.

[3.2] Ēkas /adrese/, dzīvoklī Nr./numurs/ dzīvojošām personām paziņojums par iespēju piedalīties remontdarbu izmaksu segšanā vai lietot alternatīvus apkures veidus netika sūtīts, jo sūdzības iesniedzēja neatzīst šo personu dzīvokļa lietošanas tiesības.

[3.3] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2000.gada 17.oktobra spriedumu nospriests izbeigt īres līgumu par dzīvokli Nr./numurs/ /adrese/, ar O.P. un izlikt viņu no dzīvokļa bez citas dzīvojamās platības ierādīšanas. Spriedums stājies spēkā 2000.gada

7.novembrī, tomēr tas netika izpildīts, jo prasītājs šajā lietā ir miris, un nākamie dzīvojamās mājas īpašnieki neuzsāka izpildu lietvedību pēc minētā tiesas sprieduma. Tā kā starp O.P. un iepriekšējo dzīvojamās mājas īpašnieku noslēgtais dzīvojamās telpas īres līgums ir izbeigts ar tiesas nolēmumu, LAPK 150.^{3} pants nav piemērojams, jo paredz regulējumu tiesiskajās attiecībās starp īrnieku un izīrētāju.

[3.4] Iestāde bez jebkādas motivācijas un pamata pārsūdzētajā lēmumā norādījusi, ka sūdzības iesniedzēja pārkāpumu ir veikusi apzināti un ka tas ir ilgstošs.

[3.5] Iestāde nav izvērtējusi un pamatojusi uzliktā soda samērīgumu. Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tas ir nesamērīgi liels. Nosakot sodu, jāņem vērā tiesu prakse līdzīgās lietās, kur par šādu pārkāpumu piemērotais naudas sods ir Ls 200 – 500 par katru dzīvojamo telpu, kuras īrniekiem pamatpakalpojumu padeve tiek pārtraukta.

[4] 2012.gada 14.maijā tiesā saņemts Rīgas domes Administratīvās komisijas paskaidrojums, kurā iestāde norādījusi, ka sūdzību neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] 2012.gada 14.jūnijā tiesā saņemts Rīgas domes Rīgas pilsētas Īres valdes paskaidrojums, kurā iestāde norādījusi, ka sūdzību neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt. Paskaidrojumā iestāde norādījusi, ka ne sals, ne mājas tehniskais stāvoklis nav atzīstami par tādiem apstākļiem, kas atbrīvotu sūdzības iesniedzēju no likumā noteiktajiem pienākumiem.

[6] Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāve sūdzību uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata, lūdza samazināt naudas sodu līdz Ls 1000.

Tiesas sēdē Rīgas domes Administratīvās komisijas pārstāvis un Rīgas pilsētas Īres valdes pārstāve sūdzību neatzina uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata.

Cietusī persona sūdzību neatzina. Cietusī persona pieteica morālā kaitējuma atlīdzību Ls 3000 apmērā par pamatpakalpojumu nesniegšanu un tādu apstākļu radīšanu, kas neļauj lietot dzīvojamās telpas.

Motīvu daļa

[7] Uzklausījusi lietas dalībniekus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka sūdzība ir noraidāma.

[8] Sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 150.^{3}pantu.

LAPK 150.^{3}pants noteica, ka par pamatpakalpojumu nesniegšanu dzīvojamās telpas īrniekam, ja likums nosaka pienākumu sniegt šādus pakalpojumus, uzliek naudas sodu juridiskajām personām līdz desmittūkstoš latiem.

Pamatpakalpojuma jēdziens definēts likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 11.^{3}panta pirmās daļas 1.punktā, saskaņā ar kuru pamatpakalpojumi ir tādi pakalpojumi, kuri ir nesaraujami saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, t.i., apkure, aukstais ūdens, kanalizācija un sadzīves atkritumu izvešana.

Saskaņā ar šā likuma 11.^{3}panta septīto daļu izīrētājs vai pakalpojumu sniedzējs nav tiesīgs nesniegt (pārtraukt vai neuzsākt) šā panta pirmās daļas 1.punktā minētos pamatpakalpojumus, ja īrniekam nav šo pakalpojumu apmaksas parādu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka izīrētāju vai pamatpakalpojuma sniedzēju saskaņā ar LAPK 150.^{3}pantu var saukt pie administratīvās atbildības, ja ir konstatējams, ka šī persona nav nodrošinājusi (ir pārtraukusi vai nav uzsākusi) pamatpakalpojumu sniegšanu, kaut arī īrniekam nav šo pakalpojumu samaksas parāda.

[9] Ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pierādīts fakts, ka sūdzības iesniedzēja 2012.gada 1.februārī un 2012.gada 22.februārī /adrese/ īrniecei M.P. nebija nodrošinājusi pamatpakalpojumus, proti, apkuri, auksto ūdeni un kanalizāciju. Tas izriet no protokola *(lietas 51.lapa)*, Rīgas pilsētas Īres valdes 2012.gada 1.februāra un 22.februāra vietu apskates protokola Nr.DMVI-12-24-akt un Nr.DMVI-12-41-akt (*lietas 52., 53.lapa*), fotogrāfijām (*lietas 74., 75.lapa*).

Turklāt lietā esošie vietas apskates protokoli liecina, ka sūdzības iesniedzēja nenodrošināja pamatpakalpojumus vismaz 21 dienas garumā. Apskates protokoli tika sastādīti 2012.gada 1.februārī un 22.februārī, tajos norādīts, ka dzīvoklī /adrese A/ ir paredzēta centrālā apkure, bet tās nav, tāpat dzīvoklī nav aukstā ūdens un kanalizācijas, kanalizācija nav lietojama, jo ūdens ir aizsalis *(lietas 52.-53.lapa)*. Lietā ir arī SIA „VLAN Sevice" 2012.gada 20.februāra tehniskās apsekošanas atzinums, kurā norādīts, ka mājai /adrese/ pieslēgt kanalizāciju un ūdeni nav iespējams, dzīvojamās mājas pagrabā plīsusi kanalizācijas izvadcaurule *(lietas 36.lapa)*. Lietā ir arī SIA „Rīgas ūdens" 2012.gada 23.februāra ūdens patēriņa uzskaites mezgla tehniskās pārbaudes akts Nr.2859, kurā konstatēts, ka ēka /adrese/ nav apkurināta, ūdensvada un kanalizācijas cauruļvadi daļēji sasaluši un atrodas avārijas stāvoklī

(lietas 37.–38.lapa).

[10] Lietā ir strīds par to, vai cietusī ir atzīstama par dzīvojamās telpas /adrese/, īrnieci.

Tiesa konstatē, ka lietas materiālos ir īres līgums, kas noslēgts ar cietušo – M.P. *(lietas 55.lapa)*. Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 8.pantu, ja dzīvojamā māja vai dzīvoklis pāriet citas juridiskās vai fiziskās personas īpašumā, jaunajam īpašniekam ir saistoši iepriekšējā īpašnieka noslēgtie dzīvojamās telpas īres līgumi. Tātad īres līgums, kas bija noslēgts par dzīvokļa Nr.52 īri, ir saistošs arī sūdzības iesniedzējai kā jaunajai ēkas īpašniecei.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka cietusī persona M.P. ir atzīstama par dzīvojamās telpas īrnieci. Tāpat par īres attiecību pastāvēšanu arī pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2000.gada 17.oktobra sprieduma var secināt no SIA „Serviss namiem" 2011.gada 5.decembra rēķina Nr.121 (*lietas 59.lapa*) un SIA „Serviss namiem" 2011.gada 7.novembra rēķina Nr.108 (*lietas 61.lapa*), kas sūtīti uz adresi /adrese/, un kuros kā adresāts norādīta M.P., kā arī no 2012.gada 26.janvāra bankas izdrukas (*lietas 62.lapa*), kurā redzams, ka 2011.gada 21.decembrī O.P. apmaksājis rēķinus Nr.108 un Nr.121, un no čeka (*lietas 59.lapa*).

Līdz ar to sūdzības iesniedzējai kā izīrētājai bija pienākums nodrošināt cietušajai personai pamatpakalpojumus, tostarp apkuri, auksto ūdeni, kanalizāciju.

[11] Tiesa nepiekrīt sūdzības iesniedzējai, ka tā pie administratīvās atbildības nav saucama tāpēc, ka dzīvojamās mājas tehniskais stāvoklis (nepieciešams atjaunot siltummezgla darbību un izbūvēt ēkas centrālās apkures sistēmu) neļauj nodrošināt pamatpakalpojumus.

Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 40.panta otro daļu izīrētājs nodrošina dzīvojamās mājas (dzīvojamās telpas) uzturēšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām būvniecības un higiēnas prasībām, kā arī veic dzīvojamās mājas (dzīvojamās telpas) kapitālo remontu, bet šā panta trešā daļa paredz, ka izīrētājs atbild par dzīvojamās mājas konstruktīvo elementu un inženierkomunikāciju bojājumiem, kas radušies mājas vispārējās nolietošanās rezultātā.

No minētajām tiesību normām izriet, ka par dzīvojamās mājas tehnisko stāvokli ir atbildīgs tieši izīrētājs. Sūdzības iesniedzēja, īrniecei nenodrošinot pamatpakalpojumus, nevar aizbildināties ar dzīvojamās mājas un tajā esošo inženierkomunikāciju kritisko tehnisko stāvokli.

Ja iemesls pamatpakalpojumu nesniegšanai bija konkrētās mājas un tajā esošo inženierkomunikāciju avārijas stāvoklis, kura dēļ ir nepieciešams kapitālais remonts, tad tas bija jāveic saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 40.panta otrās daļas noteikumiem. Sūdzības iesniedzēja varēja rīkoties atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{4} panta nosacījumiem un uz šī pamata izbeigt dzīvojamās telpas īres līgumu, ierādot īrniekiem un viņu ģimenes locekļiem citu līdzvērtīgu dzīvojamo telpu.

[12] Sūdzības iesniedzēja norādīja, ka tā ir nodrošinājusi alternatīvo apkures veidu, kā arī ūdeni un kanalizāciju. Ūdens ņemšanas krāna novietošana ēkas siltummezglā (*lietas 63.–64.lapa*) nav uzskatāma par aukstā ūdens piegādes pienācīgu nodrošināšanu, jo minētā nama dzīvokļu labiekārtotības pakāpe un komunikācijas paredz to, ka aukstā ūdens piegāde notiek dzīvojamā telpā pa ūdensapgādes sistēmu. Tāpat kā alternatīvs kanalizācijas pakalpojuma vieds konkrētajā gadījumā nevar būt pagalmā novietota sausā tualete, kā arī alternatīvi apkures veidi – eļļas radiatori, elektriskie konvektori u.c. (*lietas 63.–64.lapa*) Arī sūdzības iesniedzēja nav noliegusi, ka konkrētajā mājā bija paredzēta ūdens piegāde un kanalizācija dzīvokļos, kā arī centrālā apkure *(sk. arī Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.142291312 10.punktu un Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 24.maija spriedumu lietā Nr.142265511).* Turklāt jāņem vērā, ka sūdzības iesniedzēja vienpersoniski, bez saskaņošanas ar īrnieci izlēma ēku aprīkot ar alternatīvo apkures veidu, kā arī ūdeni un kanalizāciju. Tādējādi, lai arī sūdzības iesniedzēja ir nodrošinājusi alternatīvus pamatpakalpojumu izmantošanas veidus, nav pamata secinājumam, ka sūdzības iesniedzēja ir izpildījusi likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 11.^{3}panta septītajā daļā paredzēto pienākumu.

[13] LAPK 32.panta pirmā daļa noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Minētā panta otrā daļa noteic, ka uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

LAPK 150.^{3}panta sankcijas ietvaros par pamatpakalpojumu nesniegšanu īrniekam juridiskām personām uzliek naudas sodu līdz desmittūkstoš latu. Iestāde konkrētajā gadījumā ir piemērojusi naudas sodu Ls 5000. Iestāde ir konstatējusi atbildību pastiprinošu apstākli – gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona jau administratīvi sodīta.

Izvērtējot lietas apstākļus un pārkāpuma būtību, tiesa konstatē, ka pārkāpums ir saistīts ar cilvēku pamattiesību – tiesību uz labvēlīgu dzīves vidi – ierobežojumiem. Tiesa ņem vērā to, ka, nenodrošinot pamatpakalpojumus – apkuri, auksto ūdeni, kanalizāciju, tiek ietekmēti ne vien sadzīves apstākļi, bet arī īrnieku veselības stāvoklis. Sūdzības iesniedzēja nav aktīvi rīkojusies, lai atjaunotu dzīvojamās mājas apkures, aukstā ūdens un kanalizācijas sistēmas.

Tiesa atzīst, ka piemērotais sods ir pamatots. Pamatpakalpojumi netika nodrošināti nesamērīgi ilgi vairāku mēnešu garumā *(sal. Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr.A42598607)*. Sūdzības iesniedzēja gada laikā atkārtoti ir sodīta par identisku pārkāpumu. Sūdzības iesniedzēja tiesas sēdē norādīja, ka arī pašlaik pamatpakalpojumi ēkā netiek nodrošināti,

ēkas remontdarbi nav uzsākti.

Sūdzības iesniedzēja nenodrošināja trīs pamatpakalpojumus – ūdeni, apkuri, kanalizāciju. Lietās, kurās iestāde piemēroja naudas sodu Ls 1000 juridiskai personai, netika sniegts viens no pamatpakalpojumiem, kā arī pārkāpums tika konstatēts pirmo reizi. Arī sūdzības iesniedzējai pirmā pārkāpuma gadījumā tika piemērots sods Ls 1000 par viena pamatpakalpojuma nesniegšanu. Tā kā konkrētajā gadījumā pārkāpums ir izdarīts atkārtoti, turklāt netiek sniegti trīs pamatpakalpojumi, iestāde pamatoti piemēroja lielāku naudas sodu. Sūdzības iesniedzējai piemērotais sods par pirmo pārkāpumu nesasniedza LAPK 22.pantā noteikto soda mērķi – audzināt pārkāpuma izdarītāju likuma ievērošanas garā.

Arī Rīgas apgabaltiesa līdzīgā lietā (divos dzīvokļos netika sniegti divi pamatpakalpojumi – aukstais ūdens un kanalizācija) ir atstājusi negrozītu iestādes uzlikto naudas sodu Ls 5000 *(sk. Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2013.gada 22.jūlija spriedumu lietā Nr.142274012).*

[14] Cietusī persona M.P. lūdza atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā.

LAPK 39.pants noteic, ja administratīvā pārkāpuma rezultātā nodarīts mantisks zaudējums fiziskajai vai juridiskajai personai, tad, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, tiesai ir tiesības vienlaikus izlemt jautājumu par vainīgā pienākumu atlīdzināt mantisko zaudējumu. Citos gadījumos jautājumu par administratīvā pārkāpuma rezultātā nodarīta mantiskā zaudējuma vai morālā kaitējuma atlīdzināšanu izlemj civilās tiesvedības kārtībā.

No minētās normas secināms, ka tiesa ir tiesīga lemt tikai par tādu mantisko zaudējumu atlīdzinājumu, kas radies administratīvā pārkāpuma rezultātā. Minētais izriet arī no kodeksa 289.^{6}panta septītās daļas, kas noteic, ka tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, tostarp izlemj, vai apmierināms pieteikums par zaudējumu atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tas piedzenams (289.^{6}panta septītās daļas 6.punkts). Savukārt attiecībā uz pārējiem mantiskajiem zaudējumiem un morālo kaitējumu prasījums izlemjams civiltiesiskā kārtībā, nevis administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros *(sk. Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2013.gada 7.maija spriedumu lietā Nr.A420413912 (tiesa pirmās instances tiesas spriedumā ietverto motivāciju atzinusi par pareizu)).*

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12}panta otrās daļas 1.punktu, 289.^{13}panta sesto daļu un 289.^{18}panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Rīgas domes Administratīvās komisijas 2012.gada 3.aprīļa lēmumu Nr.D57 12-15 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr.CB013030), bet sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Nosaukums ” (reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/) sūdzību noraidīt.

Noraidīt /M.P./ lūgumu atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Zariņa